

DMITRY GLUKHOVSKY VILÁGA



ANDREJ GYJAKOV

VISSZA A SÖTÉTSÉGBE



EURÓPA
KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2014

A CSUTKÁK

A sztalkerek többsége babonás, amit persze meg lehet érteni. Nem titok, hogy a folyamatos kockázat nyomot hagy az emberen: megváltoztatja viselkedését, szokásait, világnézetét. Az életösztön pedig egyenes arányban áll a veszélyes helyzetek gyakoriságával. A sztalkerek jó példái ennek. Sokuknak megvannak a maguk kis szabályai, nevetségesnek és erőltetettnek tűnő szertartásai, amelyek, ők legalábbis makacsul hisznek ebben, szerencsét hoznak nekik. Vannak, akik ilyen-olyan talizmánokat hordanak maguknál, ha küldetésre indulnak. És kivétel nélkül minden egyes sztalker rendelkezik egy jól bevált taktikával a felszíni túlélésre.

Dárda nem volt babonás. Kétsége sem volt afelől, hogy a szerencse forgandó, és hogy mindenki csak önnön erejére és eszére hagyatkozhat. De azért az évek során ő is kidolgozott egy hagyományféleséget, amit sosem mulasztott el. Szertartásnak persze ezt nem lehetett nevezni. Inkább egyfajta gyakorlat volt, amit minden alkalommal elvégzett. A felszínre jutás előtt megállt a Moszkovszkaja félig összeomlott aluljárójában néhány percre. Talán már több századszorra... Végigfuttatta tekintetét a környeze-

tén, szinte itta magába a hangokat, neszeket, a külvilág ritmusát. A gyöngyhalászok is így ismerkednek a vízzel, mielőtt mélyebbre ereszkednének, a kincset rejtő kagylók világába. Pontosabban... így *ismerkedtek*. Sok-sok éve már, hogy a sztalker látott egy filmet a tengeremélyi csodálatos világról. Mintha egy másik életben lett volna mindez. Nemzedéknyi idő telt el azóta. Ma már senki sem tekint úgy a tengerpartra, mint pihentető nyaralás festői színhelyére. A sugárzás, a mélység veszedelmes rémei és a hasonló „luxuskörülmények” teljesen lakhatatlanná tették a vizeket is, a szárazföldet is. Egy idegen, ellenséges ökoszisztéma, amivel jobb nem szembeszállni.

Dárda mozgásba lendült, és már szaporán haladt a Moszkva sugárúton. „Sugárútnak” persze csak a régi szép idők emlékére lehetett nevezni ezt a mély, lejtős, beton- és téglahalmokkal, falmaradékokkal körbevett kanyont. A romokból szuvas fogakként meredeztek itt-ott az épületek fémszerkezetei. Dárda maga mögött hagyta a félig földbe süppedt, hatalmas, sárga „M” betűt is. Ennyi maradt a McDonald’sból. Dárda a háború előtti időkben messziről került az „amcsi gyorskaját”, de most igazán nem utasított volna vissza egy jó kis hamburgert... vagy egy zacskó sült krumplit... A pusztá gondolattól összefutott a nyál a szájában.

Előlről mocorgást észlelt. Elkáromkodta magát. A finom ételről dédelgetett álomképek szertefoszlottak. Küldetés közben egy pillanatra sem szabad elkalandozni. Még akkor se, ha egészen rövid útról van szó. A Győzelem tér egy köpésre volt, alig ötszáz méterre. De mindig közbejöhét valami váratlan akadály. Az egyik mellékutcában egy beazonosíthatatlan szörnyszülemény kotrászott a szeméthalomban. A sztalker csak a fényes, dús szőrrel borított oldalát látta. Repkedtek szanaszét a kavi-

csok és mohadarabok. A mutánst teljesen lefoglalta a tevékenység, észre sem vette az idegent. De aztán csak felkapta a fejét (megérezte, hogy figyelik), a sztalker felé fordította csupa mocsok, csupa agyar pofáját, halkán felmordult.

Dárda nem érzett fenyegetést a vadállat viselkedésében. A morgás inkább figyelmeztetés volt: *foltyasd az utad, nincs itt semmi számodra*. A lény egészen addig nem tért vissza az ígéretes szemétdombhoz, amíg a sztalker el nem tűnt a sarkon. Láthatóan nem először volt dolga ezekkel a gülü szemű, megnyúlt pofájú kétlábúakkal.

Dárda közeledett a csutkák bázisához, lassan, elővigyázatosan kerülgetve a romokat és mindig szemmel tartva a feketén ásító ablaknyílásokat. Oldalt már látszódott a két szél rágta toronyház, a pokol tornáca – a vademberek velősen „az ördög agyaráinak” nevezték őket. Dárda keserűen elmosolyodott, felidézve a csutkák dicsekvését, akik annyira büszkék a lakóhelyükre.

Senki sem tudta, honnan bukkantak elő ezek a piszkos, elvadult, tőszavakkal (de főleg inkább jelbeszéddel) kommunikáló szerencsétlenek. És ami még érthetlenebb: hogyan maradtak ennyi ideig életben? A sztalker ezt sehogy sem tudta felfogni. A csutkák ritkán ereszkedtek le a metróba. A felszínt és a csatornákat fésülték át inkább, hátha ráakadnak valami értékesebb dologra, amit tovább tudnak passzolni a föld alattiaknak. Mindannyian válogatott torzszülöttek voltak: nem csoda, állandóan kitéve a sugárzásnak. Meg az alacsony létszám is így hat. A vérfertőzés mindig nagy veszélyt jelent a zárt csoportokban. A szóbeszéd úgy tartotta, hogy azok, akik már végképp nem bírják a föld alatt, gyakran csatlakoznak a csutkákhöz, a csutkák pedig előszeretettel vásárol-

ják fel az elszegényedett metrólakók porontyait, hogy legalább ilyen módon egy kicsit felfrissítsék a törzs génállományát...

A vadak a Leningrád ostroma emlékmű gyomrában vertek tábort. A Győzelem tér alatt ugyanis jókora múzeum helyezkedett el. Ahogy közeledett a bejárathoz, Dárda döbbenet láta, milyen groteszk külsőt nyert az épület a csutkák gondos ápolásának köszönhetően. Az emlékmű valaha egy hatalmas gyűrűből állt, a közép-pontjába leereszkedő látogatót örökmécses és a hősök képmásai fogadták. A külső fal mostanra azonban inkább egy erődítményre hasonlított. A foghíjas karima fölött rozoga őrtornyok díszeltek, közéjük pedig vasrudakból és fémdarabokból eszkábáltak védőpalánkot. Az egész alkotmányt kusza szögesdrót bozót koronázta. Valamikor két széles bejáraton lehetett az emlékmű területére jutni, de a csutkák itt is barikádokat építettek, amihez minden kezük ügyébe kerülő roncsot felhasználtak – volt ott még rozsdás autóbusz és többtonnás kamioncsonk is. És hogy felülről (a repülő ragadozók ellen) is biztosítsák erődjüket, a törzs tagjai a környező épületek fődémmaradványaiból igazi kupolát emeltek. Mindezt, jó szokásukhoz híven, bőven körbevonták szögesdróttal – vajon honnan szereztek ennyit?

Első ránézésre az emlékmű nem tűnt előnyös menedéknek, de az alatta húzódó múzeum rögtön más fényt vetett a dologra. A föld alatti helyiségekben bőven elfért egy kisebb kolónia. A sztalker járt már a jó hat méter mélyen lévő nagyteremben – igaz, jó régen, még gyerekkorában. Csak halvány emlékei maradtak, így azokra nemigen hagyatkozhatott a misszió végrehajtásakor. Viszont még mindig pontosan fel tudta idézni azt a szívszorító élményt, amit a széles lépcsőn leereszkedve élt át. Bronz domborművek, lámpákká alakított tűzérségi töltényhüvelyek – és a tágas, márvánnyal borított terem néma, ma-

gasztos pompája. Itt volt az ideje, hogy újabb látogatást tegyen.